

ผลของโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตโดยใช้ภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชันต่อทักษะชีวิต
และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5

สาคร สอนดี

เลขทะเบียน.....	100 37411
วันที่ลงทะเบียน.....	17 มี.ค. 66
เลขเรียกหนังสือ.....	วพ.

๕๖๒๙๐

๒๕๕๖

๕.๑

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเด็ก)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ต้องกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. รุจา ภูไพบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชื่นฤดี คงศักดิ์ตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่สละเวลาอันมีค่าช่วยกำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะต่างๆ และให้กำลังใจตลอดกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พชรินทร์ นินทจันทร์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รังสิมันต์ สุนทรไชยา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลาช่วยตรวจสอบ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากขึ้น

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่าน คือ อาจารย์ ดร. ทศนา ทวีคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุฬารักษ์ กวีวิวิชัยและอาจารย์สมคิด รักษ์รอด ที่สละเวลาช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปรับปรุงสื่อในการวิจัยให้สอดคล้องกับพัฒนาการเรียนรู้เด็กวัยเรียน และกราบขอบพระคุณกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ที่อนุญาตให้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาศักยภาพประชากรไทย คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ที่อนุญาตให้ใช้เครื่องมือวิจัยทั้งสื่อสื่อภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชันและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ที่อนุญาตให้ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

กราบขอบพระคุณอาจารย์สมคิด รักษ์รอด ผู้อำนวยการ โรงเรียนเมืองสุรินทร์ ที่อนุญาตผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในโรงเรียน และขอขอบคุณครูประจำชั้นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการวิจัยครั้งนี้ และนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 กลุ่มผู้ช่วยวิจัยที่สละเวลาและช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรม ทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้กราบขอบพระคุณคุณแม่ พี่สาว พี่เขย อาจารย์ประจำวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ทุกท่าน เพื่อนๆหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต รหัส 54 ทุกสาขา เพื่อนสภานักศึกษาและองค์การนักศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2555 ทุกท่าน ที่ให้กำลังใจ ให้ข้อเสนอแนะ ช่วยเหลือจนการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

ผลของโปรแกรมการสอนทักษะชีวิต โดยใช้ภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชันต่อทักษะชีวิตและความฉลาดทางอารมณ์
ของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5

THE EFFECTS OF TEACHING LIFE SKILL PROGRAM USING ANIMATION CARTOON ON LIFE
SKILLS AND EMOTIONAL QUOTIENT AMONG THE FIFTH GRADE STUDENTS

ศาสตราจารย์ 5436019 RAPN/M

พ.ม. (การพยาบาลเด็ก)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รุจา ภูไพบูลย์, D.N.S. (FAMILY HEALTH CARE NURSING)

ชนิดุติ คงศักดิ์ตระกูล, PH.D. (NURSING)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตโดยใช้ภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชันต่อทักษะชีวิตและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสุรินทร์ ดำเนินกิจกรรมตามกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของตนเองเช่น ร่วมกันใช้สื่อภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชันและภาพนิ่งประกอบการบรรยาย เนื้อหาของโปรแกรมครอบคลุมทักษะชีวิต 10 ทักษะ ประกอบด้วย ความภาคภูมิใจในตน การคิดเชิงวิเคราะห์และการบริโภคสื่อ การตัดสินใจและแก้ปัญหา การควบคุมอารมณ์ ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความพอเพียง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และ ความรับผิดชอบต่อสังคม กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ประกอบด้วยกลุ่มทดลอง 61 คนและกลุ่มควบคุม 71 คน ระยะเวลาดำเนินการ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวนทั้งสิ้น 14 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะชีวิตสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะชีวิตสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และกลุ่มทดลองภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ในทางกลับกัน พบว่ากลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ยคะแนนความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่ากลุ่มทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ผลจากการศึกษานี้เสนอแนะว่า ควรนำโปรแกรมการสอนทักษะชีวิตนี้ไปใช้พัฒนาทักษะชีวิตเด็กนักเรียนร่วมกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของ โรงเรียน และควรมีการศึกษาวิจัยติดตามเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมในระยะยาวต่อไป

คำสำคัญ : โปรแกรมการสอนทักษะชีวิต/ ทักษะชีวิต/ ความฉลาดทางอารมณ์/ ภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชัน

THE EFFECTS OF TEACHING LIFE SKILL PROGRAM USING ANIMATION
CARTOON ON LIFE SKILLS AND EMOTIONAL QUOTIENT AMONG THE
FIFTH GRADE STUDENTS

SAKORN SONDEE 5436019 RAPN/M

M.N.S. (PEDIATRIC NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: RUTJA PHUPHAIBUL, D.N.S. (FAMILY
HEALTH CARE NURSING), CHUANRUEDEE KONGSAKTRAKUL, PH.D.
(NURSING)

ABSTRACT

This is quasi-experimental research, which aimed at investigating the effects of teaching life skills program using animation cartoons on life skills and emotional quotient (EQ) among the fifth grade students from an elementary school in Surin province. The developed program in this study followed the theory of planned behaviour framework with the use of animation cartoons and power points. The contents cover ten skills including self-esteem, critical thinking and media consumption, decision-making and problem-solving, emotional management, honesty, generousness, sufficiency, self-responsibility, family responsibility and social responsibility. Participants were recruited by simple random sampling of classes including 61 students in an experimental group and 71 students in a control group. The researcher used this program once a week for 14 weeks. The results indicated that the experimental group after participating in this program had a higher mean score of life skills than before participating with statistical significance ($p < .001$) and higher than the control group with statistical significance ($p < .001$). Whereas, the EQ mean score of the experimental groups after participating this program was higher than before participating was not statistically significant ($p > .05$). Additionally, the EQ mean score of the control group was higher than those of the experimental group with not statistically significant ($p > .05$).

The results from this research suggest that teaching the life skill program should be used to develop the life skills for students including regular school management. Moreover, researchers should follow the result of this program in the future.

KEY WORDS: TEACHING LIFE SKILL PROGRAM / LIFE SKILLS /
EMOTIONAL QUOTIENT / ANIMATION CARTOON

137 pages

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญรูปภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
1.3 คำถามการวิจัย	8
1.4 วัตถุประสงค์	8
1.5 สมมุติฐานการวิจัย	8
1.6 ขอบเขตการวิจัย	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
1.8 นิยามศัพท์	9
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	11
2.1 พัฒนาการเด็กวัยเรียน	11
2.2 ปัญหาพฤติกรรมเด็กวัยเรียน	13
2.3 ทักษะชีวิต	19
2.4 ความฉลาดทางอารมณ์	24
2.5 การพัฒนาทักษะชีวิตและความฉลาดทางอารมณ์เด็กวัยเรียน	29
2.6 โปรแกรมการสอนทักษะชีวิตตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	36
2.7 สื่อภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชันเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
3.1 สถานที่ดำเนินการศึกษา	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
3.4 คุณภาพของเครื่องมือ	55
3.5 การพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย	56
3.6 การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	57
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	61
บทที่ 4 ผลการศึกษา	62
บทที่ 5 การอภิปรายผล	74
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย	79
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย	85
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ	102
บรรณานุกรม	120
ภาคผนวก	128
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	129
ภาคผนวก ข แผนดำเนินโปรแกรมการสอนทักษะชีวิต	130
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	134
ประวัติผู้วิจัย	137

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
4.1	ข้อมูลส่วนบุคคลแยกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และเปรียบเทียบความแตกต่างข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง	63
4.2	คะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตรายด้านและ โดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม	66
4.3	คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์รายด้านและ โดยรวมในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม	68
4.4	เปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตก่อนและหลังเข้าร่วม โปรแกรมในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	69
4.5	เปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตก่อนและหลังเข้าร่วม โปรแกรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	70
4.6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	71
4.7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	72

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	7
2.1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของตนเองเช่น	38
3.1	แสดงขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล	60